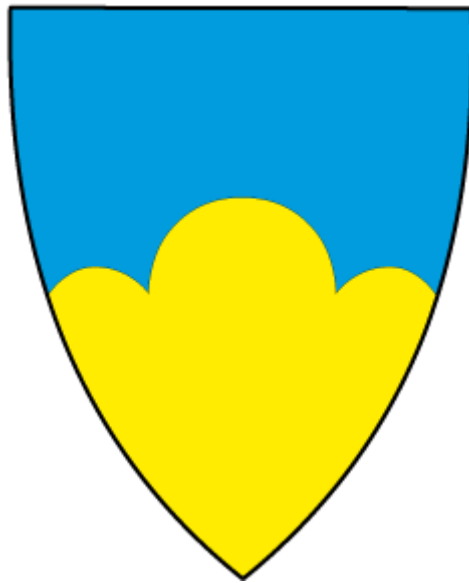

SIGDAL KOMMUNE

PLANSTRATEGI 2016-2019

SIGDAL KOMMUNE

INNHOOLD

INNHOOLD	3
KOMMUNAL PLANSTRATEGI OG KOMMUNES PLANSYSTEM	4
Formål og begrepsavklaring	4
Medvirkning og kommunens plansystem	5
OVERODNA FØRINGER SOM HAR BETYDING FOR KOMMUNENS PLANBEHOV	6
Nasjonale forventinger til regional og kommunal planlegging	6
Regional planstrategi i Buskerud 2017-2020.....	6
Vestregionen	7
Regionrådet for Midt- Buskerud.....	7
UTVIKLINGSTREKK OG SENTRALE UTFORDRINGER	8
Befolkningsutvikling.....	8
Næringsutvikling og verdiskaping.....	8
Boligbygging og tettstedsutvikling	10
Infrastruktur – Samferdsel og veinett.....	11
Folkehelse.....	12
Helse og omsorg	13
Oppvekst	14
Kultur.....	15
Landbruk.....	16
Tekniske tjenester og infrastruktur.....	17
Samfunnssikkerhet og beredskap.....	18
Areal og natur	19
Kommuneorganisasjon.....	20
ERFARING MED GJELDENE PLANSTRATEGI.....	22
VURDERING AV PLANBEHOVET I VALGPERIODEN	24

KOMMUNAL PLANSTRATEGI OG KOMMUNES PLANSYSTEM

Formål og begrepsavklaring

Planstrategi er et planleggingsverktøy som ble innført med den nye plan- og bygningsloven i 2009. I pbl-lovens § 10-1 står følgende om kommunal planstrategi:

Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden.

Kommunen skal i arbeidet med kommunal planstrategi innhente synspunkter fra statlige og regionale organer og nabokommuner. Kommunen bør også legge opp til bred medvirkning og allmenn debatt som grunnlag for behandlingen. Forslag til vedtak i kommunestyret skal gjøres offentlig minst 30 dager før kommunestyrets behandling.

Ved behandlingen skal kommunestyret ta stilling til om gjeldende kommuneplan eller deler av denne skal revideres, eller om planen skal videreføres uten endringer. Kommunestyret kan herunder ta stilling til om det er behov for å igangsette arbeid med nye arealplaner i valgperioden, eller om gjeldende planer bør revideres eller oppheves.

Formålet er å klargjøre hvilken planoppgaver kommunen bør starte på eller videreføre for å legge til rette for en ønsket utvikling i kommunen. Kommunal planstrategi erstatter det obligatoriske kravet til rullering av kommuneplanen som lå i tidligere plan og bygningslov (PBL 1985). Den kommunale planstrategien er således et hjelpemiddel for det nye kommunestyret til å avklare hvilke planoppgaver kommunen skal prioritere i valgperioden for å møte kommunens behov. Et viktig siktemål er å styrke den politiske styringen av hvilke planoppgaver som skal prioriteres. Det er viktig å fremheve at nye mål og strategier vedtas i økonomiplan, temaplaner og handlingsplaner etc. og ikke i planstrategien.

Planstrategien er et egnet verktøy for å vurdere kommunes plansystem, planressurser og samlede planbehov i kommunestyreperioden knyttet til kommuneplanen, tema- og sektor- (fag-)planer.

Planstrategien setter sterkt fokus på at planleggingen skal være behovsstyrt og ikke gjøres mer omfattende enn nødvendig. Det er opp til hver enkelt kommune i hvilken grad det skal legges opp til bred medvirkning i arbeidet med planstrategi. Det eneste krav loven stiller er at forslag til vedtak av planstrategi skal gjøres offentlig kjent minst 30 dager før kommunestyrets behandling. **Kommunal planstrategi er ikke en plan, men nærere en prosess for å drøfte utviklingstrekk i kommunen å vurdere planbehovet i kommunestyreperioden.** Hensikten er at alle kommunale planer sees i sammenheng, både med hverandre og med de utfordringer kommunen som samfunn og som organisasjon står ovenfor.

Kommunal planstrategi skal utarbeides og vedtas senest et år etter at kommunestyret er konstituert. Det er opp til kommunestyret å vurdere når det er hensiktsmessig å starte opp arbeidet. Det er det nye kommunestyret som er ansvarlig for utarbeidningen. Det kan likevel være hensiktsmessig at forberedelser og oppstart av arbeidet med kommunal planstrategi skjer før nytt kommunestyre er konstituert. Det kan være en fordel å starte tidlig for å få med erfaringer fra sittende kommunestyre.

Planstrategien er retningsgivende for kommunes planlegging og har ingen direkte rettsvirkning for kommunes innbyggere. Det kan ikke fremmes innsigelse mot kommunal planstrategi.

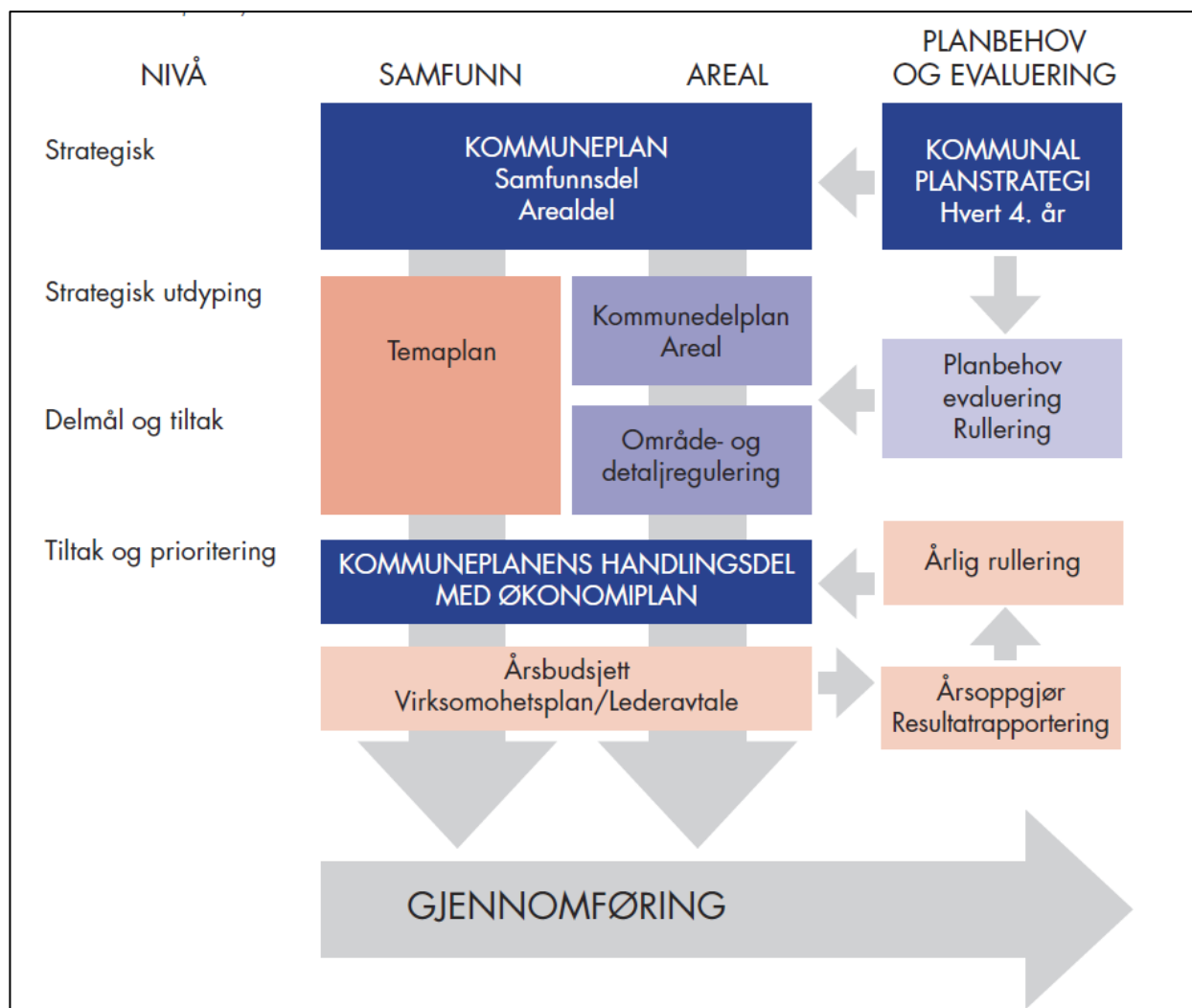

Fig. 1. Kommunal planstrategi i det kommunale plansystemet

Medvirkning og kommunens plansystem

Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt 11.12.15. Samfunnsdelen beskriver bl.a. dagens situasjon, utviklingstrekk, utfordringer og målsetninger i Sigdal kommunen innenfor temaene:

- Befolkningsutvikling
- Næringsutvikling og verdiskapning
- Infrastruktur
- Sentrumsutvikling
- Folkehelse

Kommuneplanen arealdel forventes sluttbehandlet på nyåret 2018.

Siden både kommuneplanens samfunns- og arealdel er av nyere dato, legges det opp til begrenset medvirkning av planstrategien kun med innspill fra administrasjonen og politisk ledelse for å konkretisere planbehovet i valgperioden. Det legges opp til diskusjon rundt samfunnsdelens aktualitet, og om nye utfordringer bør belyses med tanke på kommende planbehov. Hvis ikke er konkretiserte utfordringer fra samfunnsdelen videreført i planstrategiens kapittel «Utviklingstrekk og sentrale utfordringer».

OVERODNA FØRINGER SOM HAR BETYDNING FOR KOMMUNENS PLANBEHOV

Nasjonale forventinger til regional og kommunal planlegging

For å fremme en bærekraftig utvikling skal regjeringen hvert fjerde år *utarbeide Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging*. Dette går frem av plan- og bygningsloven § 6-1. De nasjonale forventningene skal legges til grunn for fylkestingenes og kommunestyrenes arbeid med regionale og kommunale planstrategier og planer.

De nasjonale forventningene samler mål, oppgaver og interesser som regjeringen forventer at fylkeskommunene og kommunene legger særlig vekt på i planleggingen i årene som kommer. De gjeldende forventningene ble vedtatt av regjeringen ved kongelig resolusjon den 12. juni 2015. Sentrale tema for fylkeskommunenes og kommunenes planarbeid er listet opp nedenunder;

- Sikre gode og effektive planprosesser
- Sikre bærekraftig areal- og transportutvikling
- Legge til rette for attraktive og klimavennlige by- og tettstedsområder

Regional planstrategi i Buskerud 2017-2020

Fylkestinget i Buskerud vedtok 15. desember 2016 *Regional Planstrategi for Buskerud 2017-2020*.

Det er fokusert på 3 hovedtemaer, med underliggende utfordringer. Hovedtemaene og utfordringene er ikke altomfattende, men skal vise sentrale utviklingstrekk og utfordringer i Buskerud som det er viktig å ha fokus på i et langsiktig perspektiv.

Fig. 2. Hovedtema fra Regional planstrategi for Buskerud 2017 - 2020.

Fylkeskommunen er opptatt av at de regionale planene følges opp i kommunal planlegging. Av regionale planer i Buskerud er det viktig å ta hensyn til følgende planer i vårt kommunale planarbeid.

- Regional plan for areal- og transport i Buskerud
- Regional plan for kulturminnevern
- Regional plan for vannforvaltning i vannregion Vestre-Viken 2016-2021
- Regional plan for kunnskapssamfunnet
- Regional plan for næringsutvikling og verdiskaping
- Kollektivtransportplan for Buskerud fylke – utvikling mot 2030
- Fylkesdelplan for avkjørsler og byggegrenser langs riksvegnettet i Buskerud
- Regional plan for Norefjell – Reinsjøfjell

Vestregionen

Sigdal kommune er en av deltakerkommunene i Vestregionen. Foruten Sigdal omfatter Vestregionen kommunene Asker, Bærum, Drammen, Hole, Hurum, Krødsherad, Lier, Modum, Nedre Eiker, Ringerike, Røyken, Sande, Svelvik og Øvre Eiker, samt Akershus og Buskerud fylkeskommuner. Vestregionen er et frivillig politisk og strategisk samarbeidsorgan som baseres på en felles forståelse av sentrale utfordringer og muligheter.

Vestregionen har som mål å bidra til innovasjon og verdiskaping i den enkelte kommune og i regionen som helhet. Ved å utvikle og dele kompetanse, samordne interesser og ressursbruk, og ved å være en samstemt og tydelig stemme, skal samarbeidsalliansen bidra til en bærekraftig utvikling i regionen.

Vestregionen vedtok i 2017 en handlingsplan med 4 sentrale innsatsområder det skal jobbes videre med:

- Regional utvikling
- Helse
- Kultur
- Forvaltningsreform

Regionrådet for Midt- Buskerud

Regionrådet for Midt-Buskerud er et samarbeidsorgan for de tre kommunene Modum, Sigdal og Krødsherad. Regionrådet tar initiativ til tjenestesamarbeid mellom kommunene, driver prosjekter, samarbeider med næringsliv og frivillighet og vil være en pådriver for økt attraktivitet og verdiskaping i regionen. Arbeidet koordineres av en regionråds koordinator i 60 % stilling.

Regionrådet har utarbeidet handlingsplan for 2016-2019 med følgende overordnede satsingsområder:

- Attraktivitet og Næringsutvikling
- Tjenesteproduksjon
- Kommunikasjonsteknologi
- Areal og Transport
- Folkehelse
- Klima- og miljøtematikk

UTVIKLINGSTREKK OG SENTRALE UTFORDRINGER

Befolkningsutvikling og sammensetning

Status

Sigdal har 3 470 innbyggere pr. 2. kv. 2017. Dette er en reduksjon på 32 innbyggere inneværende år. Det skyldes både høy utflytting og at det har dødd langt flere enn det har blitt født. Tendensen med få fødsler i forhold til antall døde har vært gjeldende en lang periode (fra 2013) mens det er en markant endring av utflyttere. I 2014 var det imidlertid 22 flere personer som flyttet *til* kommunen enn som flyttet *ut*.

Befolkningsnedgangen i Sigdal de siste årene kan ikke betegnes som dramatisk, men føyer seg inn i rekken sammen med andre distriktskommuner som opplever nedgang i befolkningen. Den gjennomsnittlige årlige nedgangen de siste 15 årene ligger noe høyere enn i Krødsherad kommune (ca. 0,03 %), men mye lavere enn f. eks. i kommunene Rollag (ca. 1,6 %) og Nore og Uvdal (ca. 0,7 %). Modum kommune derimot er den kommunen i regionen som har opplevd størst vekst de siste årene, med en økning på ca. 0,9 % pr. år. Tallene over viser en sammenligning av kommunene i perioden fra 2000 - 2015.

Framskrivninger av befolkningsutviklingen fra SSB (prognoser for middel nasjonal vekst) viser en svak oppgang i Sigdal på ca. 12 personer i perioden fra 2017 til 2030, for så å synke frem mot 2040. Fra 2017 til 2040 er det anslått en nedgang på 28 personer, dvs 0,8%.

Aldersfordelingen forventes å bli, som i de fleste andre kommuner, en større andel personer over 67 år. Det forventes derimot en nedgang i aldersgruppen 6-15 år fram til 2025, men at nedgangen deretter flater ut.

For øyeblikket har kommunen 306 personer med innvandrerbakgrunn. Dette er en betydelig økning fra 2015 hvor tallet var 231 personer.

Utfordring

- Raske endringer i befolknings sammensetningen, med en nedgang i antall barn og unge og en økning i antall eldre over 67 år, vil stille store krav til omstillinger og effektiviseringer av tilbud og tjenester
- Å snu en svak negativ trend i befolkningsutviklingen til en relativ sterk vekst vil kreve offensive tiltak og nytenking
- Å tilpasse sosial infrastruktur som skole, barnehage og helsetjenester i forhold til reell befolkningsutvikling

Næringsutvikling og verdiskaping

Status

Sigdal kommune er først og fremst en jord- og skogbrukskommune. Som nummer to og tre kommer bygg- og anleggsvirksomhet og tekniske tjenester og eiendomsdrift. Ca. 6 % av antall bedrifter i Sigdal er innen industri (2015). Hjørnestensbedriften Sigdalkjøkken har hatt stor betydning for industriutviklingen i kommunen. Likevel er det Sigdal kommune som er den større arbeidsplassen. I kommunal sektor ble det i 2016 registret 423 sysselsatte, hvorav 279 innenfor helse- og sosialtjenesten. (Kilde: SSB).

Næringer knyttet til hytteturisme og byggevirksomhet inngår i flere av de overfor nevnte næringene, og har vært og vil fortsatt være en av de viktigste vekstnæringene i kommunen. Kommunen har i 2017 ca. 4750 hytter og det er stadig stor etterspørsel etter flere hytter. Utvikling og tilrettelegging for høyere standard med strøm, internett, vei, vann og kloakk i enkelte områder vil være en viktig del av nærings- og verdiskapningen for kommunen i framtida. Utviklingen de siste årene har derimot vist en dreining fra tradisjonell hyttebygging til mer hytterelaterte næringer, dvs. næringen knyttet til selve bruken av hyttene (bl.a. salg av utstyr, tjenester og service). I tillegg vil kommunen i årene fremover se på muligheter for en vridning fra det å være en betydelig hyttekommune til å bli en reiselivskommune. Sigdal kommune har i felleskap med Krødsherad kommune nettopp gjennomført en reiselivsanalyse for Norefjell. Denne vil være en del av kunnskapsgrunnlaget for kommunenes arbeid med kommunedelplanen for Norefjell – Djupsjøen - Tempelseter og Eggedal sentrum.

Kommunen har pr. 2015 til sammen 757 foretak. Antallet har økt med 86 (ca. 11 %) i perioden fra 2009 til 2015, mens det totale antall sysselsatte har vært relativt stabilt for samme periode. Størst økning i antall bedrifter finner vi innen næringer knyttet til skogbruk, omsetning og drift av fast eiendom og tjenester knyttet til eiendomsdrift. Det er også innen flere av disse næringene vi finner den største økningen av antall sysselsatte. Jordbruksnæringen har derimot hatt en svak nedgang.

Som i mange andre distriktskommuner har også innbyggerne i Sigdal utfordringer med å finne arbeid i hjemkommunen. Dette gjelder spesielt for de med høyere utdanning med unntak av helse-, sosial- og undervisningsfagene. Det er forholdsvis kort vei til et større arbeidsmarked og tall fra SSB (2016) viser en netto utpendling på ca 50 % (utpendling 642 innpendling 322).

I forhold til handel er det en del å hente på handelslekkasjen, både fra hyttefolk som handler før de kommer, og fra fastboende som reiser ut for å handle. Fra fastboende er lekkasjen størst til Modum kommune.

Sigdal deltar i ulike interkommunale og kommunale næringsnettverk. Kommunen er bl.a. del av et reiselivskonsept som markedsføres under navnet «Kunstnerdalen». Som en del av dette konseptet er bl.a. Sigdal og Eggedal Museum og Folkemusikksentret for Buskerud på Prestfoss, kunstnerhjemmene Hagan og Lauvli samt Eventyrsmak. Andre næringsnettverk er for eksempel Sigdal industriforening, Sigdal og Modum Bygdeservice, Prestfoss handelsstandsforening, Sigdal og Eggedal Turistservice (SET) og kompetansenettverket i Buskerud Næringshage.

De aller fleste virksomhetene i Sigdal er små enkeltmanns-/familiebedrifter (gjennomsnitt 2 sysselsatte pr. bedrift), med begrenset tradisjon for etablering og utvikling av nettverk og samarbeid mellom foretakene.

Utfordring

- Mange enkeltforetak med liten tradisjon for å utnytte det potensialet for vekst og verdiskaping som bl.a. ligger i nettverksbygging og samarbeid
- Det er liten tradisjon for samarbeid mellom de største næringene og andre næringer for mulige ringvirkninger og knoppskyting
- Lite tilpasset infrastruktur for økt vekst og et allsidig næringsliv
- Kommunen har liten tiltrekning på unge voksne
- Færre i arbeidsfør alder fremover
- Nedgang i elevtall og dermed mindre arbeidsplasser i skolesektoren fremover

Boligbygging og tettstedsutvikling

Status

Sigdal har tradisjon for bolig- og næringsutvikling knyttet til de enkelte grendene/roene. Bosettingen i Sigdal er jevnt fordelt i dalføret med en konsentrasjon i tettstedene Nerstad, Prestfoss, Nedre Eggedal og Eggedal sentrum. Tettstedsandelen i kommunen er ca. 13 % (2013), mot ca. 81 % i Buskerud som helhet. Kommunen har i dag 3470 fastboende, med en målsetting om 4 000 innbyggere i 2020, og flere tusen besøkende bl.a. i tilknytning til de ca. 4 750 hyttene i kommunen.

Kommunen har tradisjon for utbygging av eneboliger. Av de 1821 registrerte boligene i Sigdal utgjør leiligheter kun 11 stk (0,6%).

Prestfoss oppfattes i dag som sentrum i Sigdal, med bl.a. kommunehus, barne- og ungdomsskole, sykehjem og aktivitetssenter, omsorgsboliger og bofellesskap, museum, kirke, bensinstasjon og butikker. Stedet har et fysisk avgrenset og tett sentrum, med gangavstand mellom de fleste tjenestene. Prestfoss sentrum har et stort potensiale for å videreutvikle en kombinasjon av tettstedstilpasset næring, boligområder, møteplasser og rekreasjon. Prestfoss har ingen byggeklare tomter, men planlegger nå å legge til rette for nødvendig infrastruktur på Flata for ca. 12-15 boligtomter allerede i 2018. Som det fremgår av fig. 3 nedenfor vil det imidlertid være om lag 538 daa avsatt boligareal i kommende arealplanperiode- inkl. allerede avklarte og utbygde områder. 171,5 daa er nye boligarealer.

Tettstedet Nerstad litt lengre sør i kommunen, har en noe mer spredt bosetting og sentrum er ikke like tydelig avgrenset som i Prestfoss. Stedet har likevel et stort utviklingspotensial, spesielt med tanke på økt bosetting bl.a. som følge av nærhet til større arbeidsmarkeder litt lengre sør i fylket (Åmot, Kongsberg, Hønefoss, Drammen). Det er store områder med dyrket mark i nær tilknytning til sentrum av tettstedet (dvs. til bl.a. skole, idrettsanlegg). Dette gjør at størsteparten av utviklingen av nye boligområder må vurderes å komme litt lengre vekk fra sentrum, men innenfor gangavstand. Eksisterende kommunale boligfelt på Nerstad er nå nesten fullt (2 ledige tomter). Som det fremgår av tabellen nedenfor vil det imidlertid være om lag 383,5 daa avsatt boligareal i kommende arealplanperiode- inkl. allerede avklarte og utbygde områder. 339 daa er nye arealer.

Nedre Eggedal har relativt få tettstedsfunksjoner, men har derimot en relativ høy konsentrasjon av boliger i tilknytning til industriområdene. Her finner vi bl.a. Sigdal Kjøkken AS, husprodusenten Blink Hus AS og Sigdal Mekaniske AS. I tillegg til industrinæringen har stedet butikk og barnehage. Stedet har et utviklingspotensial, som bl.a. er nært knyttet til konjunktursvingningene i Sigdal Kjøkken. I tillegg vil en vekst trolig innebære færre interessekonflikter med bl.a. dyrka mark, enn det f.eks. vil kunne få på Nerstad. I Nedre Eggedal er det ingen ledige kommunale tomter, kun noen få private. Som det fremgår av tabellen nedenfor vil det imidlertid være om lag 117 daa avsatt boligareal i kommende arealplanperiode- inkl. allerede avklarte og utbygde områder. 90 daa er nye arealer.

Tettstedet Eggedal sentrum lengst nord i kommunen har et stort potensiale både for utvikling av boliger og for tjenesteytende næring, bl.a. rettet mot hytte- og turistnæringen. Stedet ligger nært opp til de store hytteområdene og er et naturlig stoppested for innkjøp og bruk av ulike tjenester knyttet til aktiviteter i fjellet. I Eggedal er det fortsatt nok av ledige kommunale tomter i mange år fremover. Som det fremgår av tabellen nedenfor er det om lag 83 daa avsatt boligareal i kommende arealplanperiode- inkl. allerede avklarte og utbygde områder. Det er ikke avsatt nye arealer i planperioden.

Område	Ca. ant. daa		
	Avklarte omr. ihht. gjeldende kpl.	Nye boligarealer	TOTALT
Nerstad og omegn	44,5	339	383,5
Prestfoss og omegn	366,5	171,5	538
Nedre Eggedal og omegn	27	90	117
Eggedal og omegn	83	0	83
Øvrige områder	15	20	35
TOTALT	536	620,5	1 156,5

Fig. 3. Oversikt over boligareal, hente fra planbeskrivelsen for ny kommuneplan. Avklarte områder ihht. gjeldene kommuneplan omfatter avsatte boligområder og regulerte områder utenfor de avsatte boligområdene. Det fremkommer ikke av tabellen hvor mange utbygde tomter dette dreier seg om.

Sigdal kommunen forvalter flere kommunale boliger, 64 boenheter ligger under helse- og sosialsektoren. Helse og sosial har tildelingsretten til alle kommunale boliger. Det er en stadig etterspørsel etter kommunale boliger da det er få private boliger på markedet generelt og boliger som er særskilt tilrettelagt for enkelte grupper av befolkningen spesielt. Signalene fra politisk hold er at kommunen må tilby kommunale boliger for vanskeligstilte og flykninger fremfor at disse skal oppta plass i det private markedet hvor tilgangen på boliger generelt er begrenset. Kommunen har selv solgt noen kommunale boliger til private aktører.

Utfordring

- Generell lav vekst i boligmassen gjør at man pr. i dag ikke er rustet til å ta imot en ønsket vekst i befolkningen
- Mangel på egnede sentrumsnære bolig- og næringsområder. Kommunen er primært en skog-, landbruks- og fritidskommune med få tradisjoner for og liten erfaring med sentrumsutvikling.
- Liten interesse fra private grunneiere for salg og/eller utbygging av nye boligområder
- Liten tradisjon for samarbeid mellom kommunen og private grunneiere for utvikling av nye boligområder

Planbehov

- Vurdere hvilke verktøy kommunen har for å bidra til målene om befolkningsvekst
- Boligsosial handlingsplan (Ansvar helse og sosial)

Infrastruktur – Samferdsel og veinett

Status

Sigdal er en langstrakt kommune. Fv. 287 er hovedfartsåren i kommunen og går gjennom alle de fire tettstedene fra sør til nord. Det er stor belastning på veien, spesielt i helger og ferier med tilreisende som skal til de store hytte- og fritidsområdene Djupsjøen, Tempelseter, Skare/Sandvassetra, Vestbygda og Haglebu. De viktigste tilførselsveiene fra nabo- og pendlerkommunen er Rv 35. til/fra Modum i sør og Fv. 191 til/fra Krødsherad kommune i øst.

Det er daglige bussforbindelser mellom tettstedene i kommunen og til/fra nabokommunene, men få er tilpasset tider knyttet til arbeidspendling. Det er derimot gode bussforbindelser for skoleelever til

og fra skole/hjem. Enkelte skoleruter innebære imidlertid lang ventetid for elevene, selv om ventetiden er innenfor regelverket.

Det aller meste av dagens infrastruktur i kommunen er av eldre årgang, med behov for vedlikehold, oppgradering og modernisering som tilfredsstillere dagens krav – for eksempel kravet til universell utforming. Som eksempel så er det kun på Haglebu man har en universell utformet gangsti med fiskeplass.

Gangveinettet er relativt godt dekket internt i tettstedene, med noen unntak. Eggedal mangler gangveimuligheter fra museumsområdet ved Eggedal Mølle til sentrum og i Prestfoss er det ingen gangvei fra området ved gartneriet til sentrum og fra sentrum til Sandsbråten. Nerstad mangler sammenhengende gang- og sykkelveiforbindelse nordover til Velstadbrua og sørover til Kolsrudbrua og videre sørover mot Solumsmoen.

Alle tettstedene har skiløyper fra sentrum og gjennom prosjektet «GOD TUR» er flere turstier i kommunen blitt kartlagt og merket. Det er derimot varierte muligheter for parkering for dagsturister i tilknytning til løypenettet, spesielt i Prestfoss sentrum og ved enkelte områder på fjellet.

Også ved flere av de offentlige byggene/institusjonene er det begrenset parkeringskapasitet. Dette gjelder spesielt ved Sigdalsheimen og ved kommunehuset. Videre vil det bli en utfordring å skaffe tilstrekkelig med parkeringsplasser knyttet til et fremtidig helsehus i de gamle politilokalene.

Utfordring

- Å oppgradere kommunens infrastruktur. Dette vil innebære store økonomiske investeringer
- Ønsket befolkningsvekst og vekst i turist- og hyttenæringen vil sette krav til større kapasitet og tilgang på moderne standard innen alle områder av infrastrukturen
- Å endre adferdsmønster til økt bruk av lokale varer og tjenester og valg av miljøfremmende transport der dette er mulig
- Å ha tilstrekkelig med parkeringsplasser ved offentlige bygg for ansatte og besøkende. I tillegg er det en økonomisk utfordring å legge til rette for lademuligheter for El-biler.

Planbehov

- Trafikksikkerhetsplan (Ansvar Teknisk sektor)

Folkehelse

Status

Folkehelse er et tverrsektorielt tema og et definert satsningsområde i kommuneplanen.

Folkehelseloven pålegger kommunen å ha oversikt over helsetilstanden til innbyggerne i kommunen, samt kunnskap om faktorer og utviklingstrekk som påvirker helsetilstanden. Det vil i løpet av 2018 utarbeides en folkehelseoversikt.

Det er behov for å tydeliggjøre prioriteringen av arbeidet med folkehelse gjennom utarbeidelse av en Folkehelsestrategi.

I følge Folkehelseinstituttets helsebarometer fra 01.01.17 skiller ikke Sigdal seg vesentlig ut fra landsgjennomsnittet eller fra verdiene som er målt for Buskerud fylke. Kommunen har færre andel arbeidsledige mellom 15-29 år enn både landsgjennomsnittet og snittet for Buskerud. Det samme gjelder for andel barn av enslige forsørgere, personskader som er behandlet på sykehus, personer med psykiske symptomer og andel med psykiske lidelser.

I folkehelsebarometeret for 2017 er Ungdata-undersøkelsen for 2014 lagt til grunn. Den viser at det er flere overvektige yngre og tidligere debut på alkoholbruk i forhold til landsgjennomsnittet. Det samme viser resultatene for undersøkelsen foretatt i 2017.

Ung data er et spørreskjemabasert verktøy som gir et bredt bilde av hvordan ungdom i hele landet har det på ulike arenaer i livet. Undersøkelsen omfatter temaer knyttet til familie, vennskap, skole, mobbing, regelbrudd og deltakelse i fritidsaktiviteter.

Resultatene gir en pekepinn på hvilke områder det kan være verdt å satse videre på for kommunen, og gir også et kunnskapsgrunnlag for å videreutvikle oppvekst- og folkehelsepolitikk. Det vil i 2018 bli lagt frem en handlingsplan for hvordan vi skal jobbe videre med resultatene fra Ung dataundersøkelsen.

Sigdal kommune har et unikt natur- og fritidsområde, som i dag brukes til rekreasjon både for innbyggerne og tilreisende. Kommunen har et godt utviklet sti- og løypenett, og flere grunneiere og frivillige har gått sammen om å utvikle tilbud innen både vinter- og sommeraktiviteter. Til sammen gir det unike naturlandskapet i kommunen svært gode muligheter for utendørs fysisk aktivitet.

Utfordring

- Å bedre psykisk helse for unge jenter (Ung data 2017)
- Å bevisstgjøre foreldre og ungdom på tidlig alkoholdebut (Ung data 2017)
- Å bevisstgjøre ungdom i forhold til skjermbruk (Ung data 2017)
- Å snu en negativ tendens mht selvbilde, ensomhet (Ung data 2017)
- Å bevisstgjør en helt befolkningsgruppe slik at alle innbyggerne tar ansvar for egen helse
- Å få kommunen til å legge til rette for samarbeid med private og ideelle/frivillig organisasjoner slik folkehelsearbeidet krever
- Å bevare friluft- og rekreasjonsområder i fjellområdene hvor det er et stort utbyggingspress

Planbehov

- Ung i Sigdal handlingsplan

Helse og omsorg

Status

Helse og omsorgstjenestene skal være riktig dimensjonert i forhold til behov. Tjenestene må utvikles i tråd med overordnet lovverk og nasjonale føringer, samt lokale behov. Kommunehelsetjenesten er i rask utvikling og kontinuerlig omstilling. Samhandlingsreformen med oppgaveforskyvning fra spesialisthelsetjenesten til kommunehelsetjenesten samt økt fokus på forebyggende tjenester fortsetter. Tjenestene må drives effektivt innenfor de økonomiske rammene som er til rådighet. For å sikre god planlegging, dimensjonering og utvikling av tjenestene, samt å være i forkant av nødvendige omstillinger i sektoren, må det utarbeides en overordnet og helhetlig helse- og omsorgsplan. Dette arbeidet forventes gjennomført 2018. Planen vil være retningsgivende for fremtidig innsats i tjenestene og ligge til grunn for målene i budsjettet og økonomiplanen. Planen må blant annet bygge på demografisk utvikling og ressursbruk må stå i forhold til utgiftsbehov.

Helse- og omsorgstjenestene skal bygge opp under folkehelsemålet om at flest mulig av innbyggerne kan ta helsevennlige valg. Med dette forstås for eksempel deltagelse i fysisk, sosial og kulturell aktivitet, samt deltakelse i opplæring, opptrening og rehabilitering uansett alder.

Helse- og omsorgstjenestene skal innrettes på en slik måte at innbyggerne kan være «lengst mulig i eget liv» og «sjef i eget liv». Viktige satsningsområder er hverdagsmestring og velferdsteknologi, samt styrket brukerrolle og nettverk. Videre er det et mål at brukerne av tjenestene opplever en trygg og aktiv hverdag, med blant annet tilrettelagte boformer og aktivitetstilbud. En viktig grunnforutsetning er riktig og nødvendig hjelp når man trenger det. Det handler om tjenestekvalitet og tilgjengelighet.

Det stilles stadig høyere krav til helse- og sosialpersonellens kompetanse i takt med utviklingen av kommunehelsetjenesten som beskrevet over. Det samme gjelder økt krav til lederkompetanse. Det er behov for å utarbeide en strategisk kompetanseplan med tilhørende handlingsplaner for tjenestene.

Utfordring

- Å omstille omsorgstjenesten å legge til rette for høyere kompetanse, nye arbeidsmetoder og nye faglige tilnærminger innenfor de økonomiske rammene som er tilgjengelig
- Å sikre tilstrekkelig tjenestetilbud i årene som kommer med blant annet flere innbyggere over 67 år, samt økte utfordringer og oppgaver til yngre innbyggere innen psykisk helse og rus og innen tjenester til funksjonshemmede, samt fortsatt og økt satsning på forebygging
- Å gi sosial bolighjelp til de som måtte trenge dette

Planbehov

Revisjon av:

- Handlingsplan for flyktninghelsetjenesten
- Boligsosial handlingsplan
- Ruspolitisk handlingsplan
- Handlingsplan for vold i nære relasjoner
- Demensplan

Nye planer:

- Helse og omsorgsplan
- Plan for rehabilitering og habilitering
- Strategisk plan for legetjenester
- Plan for velferdsteknologi
- Plan for frivillighet

Oppvekst

Status

Høsten 2017 starta 424 elever ved skolene i Sigdal. I følge befolkningsstatistikken går elevtallet ned fra 419 elever skoleåret 2016/2017 til 326 elever skoleåret 2022/2023. Over en periode på 5 år vil elevtallet reduseres med 98 elever. Fra 2017 til 2027 vil elevtallet kunne reduseres med ca 150 elever. En slik utvikling vil få betydning for elevtallet, både ved den enkelte skole og i den enkelte klasse. I dag varierer trinnstørrelser fra ca 7-20 elever på barnetrinnet. Utfordringene blir hvordan vi skal opprettholde et godt fagmiljø, og hvordan vi kan klare å ivareta elevenes læringsmiljø på optimal måte når miljøene blir så små. Ved opprettholdelse av dagens skoleorganisering vil alle barneskolene være fådelte. Det vil si at elever fra forskjellige trinn er i samme klasse. Et annet vurderings spørsmål, er selvfølgelig det økonomiske grunnlaget for å opprettholde skolestrukturen kommunen har i dag.

Sigdal kommune må planlegge for fremtiden, slik at vi utnytter ressursene på best mulig måte. Med dagens skolestruktur har Sigdal kapasitet på ca 150 elever pr. skole. Det vil si en kapasitet på ca. 600 elever tilsammen. Behovet for skoleplasser om syv til åtte år er bare halvparten av dette.

Skolebyggene i Sigdal er rustet opp. Vi er i gang med opprusting av uteområdet ved Nerstad og Prestfoss skole, og har et behov for en helhetlig plan for uteområdet ved Sigdal ungdomsskole.

Det vil fortsatt være behov for å tilby språkopplæring for innflyttere fra andre land som ikke har rettigheter, for at også disse menneskene skal kunne ta del i og bidra i å utvikle Sigdalssamfunnet. Utviklingen de nærmeste årene vil være avhengig av den internasjonale situasjonen og nasjonal politikk. Dersom det på nytt blir en økning i antall asylsøkere som kommer til Norge, et økt antall innvandrere med rett og plikt til norskopplæring og en tendens til større familieinnvandring fra EU-land, vil dette få konsekvenser for omfanget av voksenopplæringen. Voksenopplæringen trenger et bredere fokus enn hva som er dagens status.

Sigdal kommune har utarbeidet en barnehageplan for 2014-2019. Planen danner grunnlag for en kunnskapsbasert tilnærming til Sigdal kommunes barnehagestrategi og gir beskrivelse av nasjonale og kommunale føringer for barnehageområdet med vekt på kommunens rolle som barnehagemyndighet.

Sigdal kommune har på plass en plan for kvalitet i SFO: «Den gode dagen» vedtatt i kommunestyret 29.06.2017.

Kulturskolen er i utvikling, men med svært begrensede ressurser. Mulig denne tjenesten skulle blitt satt inn i en større sammenheng innenfor kulturtjenesten i kommunen.

Utfordring

- Å opprettholde et godt fagmiljø og klare å ivareta elevenes læringsmiljø på en optimal måte når miljøene blir så små. Et annet vurderings spørsmål, er selvfølgelig det økonomiske grunnlaget for å opprettholde skolestrukturen kommunen har i dag
- Å opprettholde og skape gode, økonomiske rammer for kulturskolen

Planbehov

Revisjon av:

- Plan for voksenopplæring
- Skole/ hjem samarbeidet

Nye planer:

- Plan for skoleorganisering/struktur for å møte fremtiden i Sigdalskolen (Fremtidens skole)
- Kulturskolen sett inn mot en større kulturutviklingsplan

Kultur

Status

Kommunen bidrar med egnede lokaler, anlegg samt tilrettelegging for friluftsliv og øvrig kultur. Kommunedelplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet som behandles sammen med økonomiplan og handlingsprogram er revidert i sin helhet i 2014. Det er bygget skatebane, sandvolleyballbane, beachhåndballbane og rehabilitert anlegg og kulturbygg siden forrige planstrategi.

Det finnes ingen plan for forvaltning av kulturminner til tross for at Sigdal kommunen har et mangfold av kulturminner og kulturmiljøer.

Utfordring

- Å opprettholde en god teknisk og bra standard på samfunnshus og svømmehaller. Installere trådløstnett og prosjektorer i alle samfunnshus
- Å opprettholde kommunalt tilskudd til lag og foreninger
- Å skape flere allmenne kulturtilbud for voksne for eksempel konserter/litteraturkvelder
- Å øke aktiviteten på ungdomsklubben til flere ukedager

Planbehov

Revisjon av:

- Plan for kulturbygg /lokaler

Landbruk

Status

I Sigdal kommune er det registret 238 foretak innen landbruk men det er kun 117 personer som er sysselsatt innen primærnæringen.

Utviklingen i jordbruket i Sigdal for perioden 1995 -2017:

Produksjon i følgende år:	1995	1999	2005	2010	2015
Antall foretak som søker produksjonstilskudd	276	261	198	184	172
Antall foretak med mjølkeproduksjon	40	34	24	15	10
Antall foretak med ammekyr	11	17	17	19	23
Antall foretak med vinterfôra sau	41	44	37	29	24
Antall mjølkekyr	434	430	324	248	194
Antall ammekyr	64	136	224	348	452
Antall vinterfôra sau	1 475	2 007	1 313	1 172	1 263
Antall dekar korn	21 051	20 362	19 599	18 171	16 255
Antall dekar gras	9 473	10 889	11 370	12 448	13 513
Antall dekar beite	791	1 103	1 380	1 784	1 873

Fig 4. Statistikk fra søknadene for produksjonstilskudd. Kilde: Landbruksdirektoratet.

Antallet søkere av produksjonstilskudd er kraftig redusert gjennom mange år. Dette gjelder både for planteproducentene og for husdyrbøndene. Unntaket er ammekua, som har en positiv utvikling. Verst er det i mjølkeproduksjonen som har hatt en sterk nedgang. Trolig vil vi få en ytterligere avskaling ved framtidige generasjonsskifter. Det er heldigvis bygd noen få nye fjøs de siste åra, der kvota er økt og robot installert. Antallet ammekyr er økende, og det er her de fleste nybygg kommer.

Reduksjonen i antallet husdyr påvirker beitebruken. Samtidig som vi har en god del rydding av nye beiter, gror en del igjen der det ikke lenger er husdyr. Den øvre delen av kommunen er best egna for grasproduksjon. Det er få husdyrbesetninger igjen i Eggedal, noe som kan virke negativt inn på kulturlandskapet. Utmarka spiller også en svært viktig rolle som beite til sau og ammeku. Bruken av utmarka som beiteressurs er også en utfordring mht hyttebygging og annen fritidsbruk.

I tillegg har kommunen også noen kraftfôrkrevende produksjoner som eggproduksjon, kylling og gris. Også innenfor disse produksjonene har det vært bygging av nye driftsbygninger siste årene.

Kornproduksjonen i bygda foregår i hovedsak i den midtre og søndre delen av bygda. I tillegg til konvensjonell produksjon er det på sin plass og framheve det solide, økologiske miljøet som bl.a. er skapt gjennom Økologisk spesialkorn.

Sigdal har et skogareal på ca. 600.000 dekar, hvorav ca. 485.000 dekar produktivt, og som tilsvarer ca. 58% av kommunens totalareal. Det er ca. 500 skogeiere, med en gjennomsnittlig eiendomsstørrelse på 1660 dekar. I 2016 ble det avvirket 73 000 kbm tømmer til en verdi av 24,4 mill kr.

Sigdal har et stort skogsbilveinett. Mange av bilveiene er bygd for mange år siden og har behov for opprustning. Dette, sammen med bygging av nye skogsveier, er viktig satsningsområde fremover for å kunne opprettholde en rasjonell og effektiv drift av skogene.

Planbehov

Revisjon av:

- Beitebruksplan
- Sti -og løypeplan

Tekniske tjenester og infrastruktur

Vann og avløp

Status

Sigdal er en kommune som satser på høy standard på fritidsboligene. Generelt er det godt tilrettelagt med strøm og vei. På Haglebu og Tempelseter blir den offentlige infrastrukturen ivaretatt av henholdsvis Haglebu Vann- og Avløpsselskap AS (HAGAS) og Tempelseter Vann og Avløp AS (TVA). Områdene er utbygd med vannverk og renseanlegg. For øvrige områder er det kun små fellesanlegg for vann og avløp med marginal kapasitet.

Offentlig infrastruktur (VA-anlegg) er godt tilrettelagt i alle de fire tettstedene. På Nerstad er det et vannverk som består av en pumpebrønn i fjell og tilhørende høydebasseng på ca. 300kbm. Dette har god kapasitet. Renseanlegget for avløp har også god kapasitet på 230 pe.

I Prestfoss er det vannverk som består av pumpebrønn i løsmasser og 2 tilhørende høydebassenger på ca. 300kbm hver. Disse har god kapasitet. Avløp: 1 stk renseanlegg som er dimensjonert for 1000pe (god kapasitet).

I Nedre Eggedal er vannverket knyttet til 3 stk brønner i løsmasser og tilhørende høydebasseng på ca. 300kbm (god kapasitet). Avløp: 1 stk renseanlegg som er dimensjonert for 600 pe. (god kapasitet).

Vannverket i Eggedal består av pumpebrønn i løsmasser som er knyttet til høydebasseng på ca. 300 kbm. For å opprettholde et mest mulig stabilt trykk, er det her installert 2 stk trykkøkingsstasjoner ute på nettet. Avløp: 1 stk renseanlegg som er dimensjonert for 2 800 pe. Dette anlegget tar imot kloakk fra Tempelseterområdet. De siste årene har TVA knyttet til seg ca. 60 – 70 nye abonnenter årlig. Vi har allerede nå utfordringer med å takle variasjonene med høysesonger i fjellet, eksempelvis påske- og nyttårshelger.

Sigdal kommune drifter totalt ca. 15 km med hovedledningsnett for drikkevann. For avløp utgjør hovedledningsnettet totalt ca. 12 km. I tillegg til forannevnte 4 renseanlegg, drifter kommunen også totalt 7 stk kloakkpumpestasjoner. I fjellområdene jobbes det med muligheter for felles avløpsløsning med Krødsherad kommune på strekningen Djupsjøen – Soleseter.

Slam som blir hentet inn fra septiktanker i bygda og i fjellheimen, blir levert ved henholdsvis slamlaguneanlegg i Båsheim og Grasvikmoen.

Utfordringer

- Å håndtere store årstidsvariasjoner i fjellet hva gjelder avløpskapasitet
- Å tilrettelegge for nye utbyggingsområder med VA-infrastruktur som ikke ligger i tilknytting til det offentlige vann- og avløpsnettet

Samfunnssikkerhet og beredskap

Status

Staten har gjennom lovgivning tydeliggjort kommunenes ansvar for samfunnssikkerhet og beredskap. Kommunene skal kartlegge hvilke uønskede hendelser som kan skje og utarbeide en risiko- og sårbarhetsanalyse. Beredskapsarbeidet skal integreres i planleggingen av areal og i planleggingen av kommunens øvrige virksomhet.

Sigdal kommune har gjennomført en overordna ROS-analyse og utarbeidet helhetlig beredskapsplan for hele kommunen. Disse planene er politisk forankret i KS 17/497 datert 27/4-2017. Det foregår en løpende revisjon av ROS-analysen og plan for beredskapsarbeidet.

Kommunen har i en lengre periode vært bruker av CIM - et digitalt krisestøtteverktøy utarbeidet av DSB, men ikke tatt denne løsningen i bruk fullt ut. Ansatte deltar på kursing i CIM og det er en målsetning at alle kommunes beredskapsplaner skal kunne implementeres i denne felles plattformen senest innen 2020.

Utfordring

- Å gjennomføre øvelse for å kvalitetsikre tiltaksplanene og tilpasse disse til lokale forhold
- Å ha tilstrekkelig kapasitet/sysselsatte til å jobbe kontinuerlig med beredskapsplaner og implementeres disse i CIM
- Å få helhetlig oversikt og integrasjon mellom overordnet beredskapsplan og helseberedskapsplan

Planbehov:

Revisjon av:

- ROS-analyse (ansvar felles)
- Beredskapsplan (ansvar felles)
- Energi- og klimaplan (ansvar teknisk)
- Plan for Atomberedskap (ansvar felles)
- Helseberedskapsplan – implementeres i overordna beredskapsplan
- Smittevernplan, inkl. tuberkuloseplan
- Pandemiplan
- Plan for psykisk helseberedskap

Areal og natur

Status

I forslag til ny kommuneplan for perioden 2015-2030 er det avsatt følgende arealformål:

Arealformål fordelt på områder	Avsatt til boligformål i gjeldende kpl.	Nye arealer	TOTALT
Boligformål	536	620,5	1156,5
Nerstad	44,5	339	385,9
Prestfoss og omegn	366,5	171,5	538,5
Nedre Eggedal og omegn	27	90	117
Eggedal og omegn	83	0	83
Andre områder	15	20	35
Fritidsbebyggelse	4158	3612	7770
Vestbygda	810	1035	1845
Haglebu	498	833	1331
Avkjørsel Sandvasseterveien	598	1339	1937
Skalland-Djupsjø	1738	94	1832
Andre områder	514	311	825
Sentrumsformål		390	390
Off- og privat tjensteyting		15	15
Fritids- og turistformål		51	51
Næringsbebyggelse og råstoffutvinning		326	326
Nerstad		17,5	17,5
Prestfoss		84	84
Nedre Eggedal/Eggedal		134,5	134,5
Haglebu		30	30
Andre områder		60	60
Idrettsanlegg		695*	695
Andre typer bebyggelse og anlegg		12	12
Totalt antall daa		5721,5	10415,5

Fig.5. Oversikt arealformål. *ca 675 daa utgjør justering av tidligere formål.

Som det fremgår av tabellen legges det opp til en liten økning av boligområder fra forrige kommuneplanperiode på om lag 16 %, med den største veksten både i areal og prosent på Nerstad. Eksisterende kommunale boligfelt på Nerstad er nå nesten fullt (2 ledige tomter). I Nedre Eggedal er det ingen ledige kommunale tomter, kun noen få private. I Eggedal er det fortsatt nok av ledige kommunale tomter i mange år fremover. Prestfoss har ingen byggeklare tomter, men planlegger nå å legge til rette for nødvendig infrastruktur på Flata for ca. 12-15 boligtomter allerede i 2018.

Alle nye boligområder i ny kommuneplan er på private eiendommer.

Sigdal kommune preges av å være en hyttekommune med stort utbyggingspress på fjellområdene. En gjennomgang av gjeldende arealplaner i kommunen viser totalt 5338 regulerte hytte- og fritidstomter, hvorav 3259 bebygde. Det tilsier et tomtereserver på 2079 fritidstomter. Legg merk til at dette gjelder tomter og ikke antall hytter som pr i dag ligger på om lag 4700 stk. I ny kommuneplan legges det opp til nesten fordobling av fritidsformålet, men størst vekst rundt Sandvasseterveien.

Nye næringsområder omfatter i stor grad utvidelse ved gartneri i Prestfoss samt areal til lager og produksjon i Nedre Eggedal.

Utfordringer

- Å ivareta friluft- og rekreasjonsinteressene i fjellområdene i tråd med økende vekst i hyttebyggingen.
- Å få realisert øvrige utbyggingsområder i ny kommuneplan

Planbehov

- Kommunedelplan for Tempelseter-Djupsjøen-Eggedal sentrum
- Friluftskartlegging

Kommuneorganisasjon

Økonomi og samfunnsutvikling

Status og utfordringer

Sigdal kommune har en økonomisk situasjon med netto driftsbudsjett for 2017 på ca 234,1 mill kroner og en beregnet lånegjeld pr. 31.12.17 på ca 212,4 mill kroner. Kommunens innbyggertall og demografi påvirker statlige rammetilskudd og skatteinntekter.

En av flere utfordringer i kommunes tjenesteproduksjon i årene fremover er å stadig omstille omsorgstjenesten for å legge til rette for høyere kompetanse, nye arbeidsmetoder og nye faglige tilnærminger innenfor de økonomiske rammene som er tilgjengelig. Videre å sikre tilstrekkelig tjenestetilbud i årene som kommer med flere innbyggere over 67 år, økte utfordringer og oppgaver til yngre innbyggere innen psykisk helse og rus og innen tjenester til funksjonshemmede, samt fortsatt og økt satsning på forebygging. Kommunen står ovenfor store utfordringer knyttet til en forventet befolkningsnedgang og stadig færre unge. Det vil krev nytenkning innenfor oppvekstsektoren mht. til skoleorganisering og barnehageplasser og føre til reduserte arbeidsplasser innenfor lærer- og undervisningsfaget. Det å legge til rette for en økt befolkningsvekst vil kreve at vi klarer å tilby gode tjenester i nedgangstider, for å unngå negative ringvirkninger og negativt omdømme. En må jobbe bevisst med strategiske grep for å trekke flere ny folk til bygda og få unge tilbake etter endt utdanning. Vi vil trenge et bredt boligtilbud, god infrastruktur og attraktive arbeidsplasser for å lykkes i denne satsningen. Da trengs det lokale krefter, både administrativt, politisk og i samfunnet for øvrig.

Det må vurderes hvorvidt den politiske organiseringen er tilpasset et Sigdal i forandring – og hvordan en organisering kan drives mest rasjonelt i forhold til de lovpålagte oppgaver kommunen til enhver tid står ovenfor, men også andre oppgaver og «verv» uten krav til eksplisitt deltakelse.

Arbeidsledighet og likestilling

Status og utfordringer

De siste årene har arbeidsløsheten vært lav i Norge og særlig lav i Sigdal. Gjennomsnittlig for 2016 har 26 personer vært registrert som helt arbeidsledige. Det utgjør 2,8 %, mens landsgjennomsnittet var på 5,6 %. Dog har vi hatt en økning fra 2015. Generelt er det mer usikre tider på jobbmarkedet i hele landet, men Sigdal har ingen særskilte utfordringer i så måte.

	2012	2013	2014	2015	2016
Menn	12	12	12	15	13
Kvinner	8	9	15	8	13
Totalt	20	21	27	23	26

Fig. 6. Arbeidsledige (SSB 10593). Antall registrerte ledige ved slutten av året.

I følge likestillingsloven § 1a, 3. ledd og kommunelovens § 48-5, plikter Sigdal kommune å redegjøre for likestilling i kommunen.

Tradisjonelt er arbeidsmarkedet i kommunal virksomhet kjønnsdelt. Sigdal kommune som arbeidsplass er sterkt kvinnedominert med tradisjonelle delinger ved at flest kvinner jobber i helse- og sosial og flest menn jobber i teknisk sektor. Helse- og sosial er den største arbeidsplassen i kommunen. Innenfor oppvekstsektoren og skolene har man også sett at antall mannlige lærere har hatt tilbakegang over flere år. Kommunen har fortsatt noen menn ansatt i skolene, selv om det også i denne sektoren er flest kvinnelige ansatte.

Lederlønningene i kommunen er konkurransedyktige. Ved ansettelse av nye ledere har lønnsnivået blitt hevet, dette gjelder ved ansettelse av nye både mannlige og kvinnelige ledere. Opprettelse av skjevheter i lønn er gjennomført over flere år, og administrasjonen ser færre utfordringer på dette området nå, enn tidligere.

Kvinneandel antall ansatte	2012	2013	2014	2015	2016
Rådmannens ledergruppe	62,5%	66,6%	62,5%	62,5 %	57,4 %
Tjenesteledere/avd. ledere	70,6%	57,1%	76,5%	75,0 %	66,0 %
Høyskole m/tilleggsutd.	100%	100,0%	100,0%	100,0 %	100,0 %
Høyskole	86,0%	86,2%	91,3%	91,3 %	88,7 %
Fagarbeider/hjelpepleier	86,2%	87,1%	79,6%	78,8 %	87,7 %
Ufaglærte	95,5%	100,0%	97,6%	97,6 %	96,5 %
Pedagogisk personale	76,6%	78,7%	85,1%	91,3 %	91,5 %

Fig. 7. Andel ansatte kvinner i kommunen. Tall pr. 31.12.16.

IKT

Status og utfordringer

Det er varierende mobil- og nettdækning utenfor hoveddalføret. Deler av fjellområdene har god dekning med 4G teknologi. Sigdal har fått tildelt nasjonale bredbåndsmidler for 2017 på 1,9 millioner. Midlene skal benyttes til utbygging og forbedring av bredbåndstilbudet for 195 husstander.

Kommunestyret har vedtatt en digitaliseringsstrategi for 2017-2020.

Strategien speiler disse hovedprinsippene:

Brukerne i sentrum: Kommunens tjenester skal oppleves som sammenhengende og helhetlige for innbyggere, næringsliv og frivillig sektor. Kommunen skal gjenbruke informasjon i stedet for å spørre på nytt.

IKT er vesentlig for innovasjon og produktivitet: Kommunen skal utnytte mulighetene som digitaliseringen gir.

Styrket digital kompetanse og deltakelse: Gjelder fra grunnopplæringen og gjennom alle faser i livet. Digitale tjenester skal være lette å forstå og lette å bruke for alle.

Effektiv digitalisering av offentlig sektor: Digitaliseringsprosjekter skal planlegges og gjennomføres profesjonelt. Gevinster skal realiseres.

Godt personvern og god informasjonssikkerhet: Personvern og informasjonssikkerhet skal være en integrert del av utviklingen og bruken av IKT i Sigdal kommune. Den enkelte innbygger skal i størst mulig grad ha råderett over egne personopplysninger. Informasjonssikkerhet skal ivaretas med utgangspunkt i risikovurderinger basert på trussel- og sårbarhetsinformasjon, og følges opp gjennom god internkontroll

Sigdal kommunes digitaliseringsstrategi følges opp med handlingsprogram i de respektive etater.

Gode og effektive planprosesser – arealplan

Status og utfordringer

Sigdal kommune er organisert med Teknisk sektor som igjen er delt inn i avdelingene forvaltning, landbruk og drift. Forvaltningsavdeling har som oppgave å behandle saker etter plan- og bygningsloven, matrikkelloven og utslipp etter forurensingsloven. Avdelingen har også ansvar for GIS. Større planoppgaver settes bort til eksterne konsulenter eller de organiseres som prosjekter med innleid bistand.

Sigdal kommune har i de senere årene prioritert arbeidet med ny kommuneplan. En prosess som har tatt mye interne ressurser. Generelt er det liten kapasitet ved forvaltningsavdelingen som har 7 ansatte, og den er derfor sårbar ved fravær.

Foruten kommuneplanen er det ingen øvrige kommunale planer under arbeid. Imidlertid er inngått samarbeid med Krødsherad kommune om en felles kommunedelplan for Krødsherad- Tempelseter. Kommunedelplanarbeidet er innledet med en felles reislivsanalyse for begge kommunene. Analysen legges frem i løpet av 2017. Oppstart av selve kommunedelplan (Kommunedelplan Tempesenter – Djupsjøen - Eggedal sentrum) er ikke annonsert.

Kommunen har de senere årene jobbet med å få ajourført gamle planer og oppdatere plandatabasen sin. Dette arbeidet er kommet langt på vei og kommunen er i fred med å innhente noe av dette etterslepet som har hengt ved siden forrige planperiode.

Kommunen sikrer enkel tilgang til digitale plandata gjennom bruk av digitale planregistre (NORKART).

ERFARING MED GJELDENE PLANSTRATEGI

Sigdal kommune vedtok for første gang kommunal planstrategi 2012. Generelt var dette nyttig både for å samle status på gjeldene planverk, trender og utvikling i kommunen og for å lage en konkret oversikt over planer som skulle utarbeides i planperioden.

Nedfor er det gjort en oppstilling av status på planarbeid fra forrige valgperiode. Her er alle nevnte planer fra forrige planstrategi oppgitt med tilhørende ansvarsområde. Man ser at mange planer har blitt utarbeidet og revidert i tråd med planstrategien, men at enkelte planer har blitt utsatt. Forklaringene kan være mange, men ambisjonsnivå og manglende kapasitet i administrasjon påpekes som en viktig faktor.

Følgende planer er ferdigstilt/revidert i forrige planperiode (2012 – 2016) og i 2017:

Plan	Ansvar	Dato siste vedtak/revisjon
Kommuneplan - Planprogram (KU)	Overordna	2013
Kommuneplan – Samfunnsdel	Overordna	11.12.15
Kom.plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet	Kultur	13.12.13
ROS-plan	Beredskap	24.04.17
Pandemi – Helseberedskapsplan	H&S	Kontinuerlig revisjon
Ruspolitisk handlingsplan	H&S	23.06.16
Boligsosial handlingsplan	H&S	2016
Datahandlingsplan	H&S	20.11.14
Plan for psykisk helseberedskap	H&S	2016
Beredskapsplan	Teknisk	27.04.17
Kriseplan revidert varslingsliste	Beredskap	Del av beredskapsplanen
Handlingsplan HMS	Felles	Årlig
Arkivplan	Felles	
Etiske retningslinjer	Felles	
Lønnspolitis plan	Felles	

Følgende planer er påstartet men ikke ferdigstilt:

Plan	Ansvar
Kommuneplan – Arealdel	Overordna
Smittevernplan	H&S
Barnehageplan	Oppvekst
Den gode skole	Oppvekst
Plan for atomberedskap	Beredskap

Følgende planer er ikke påstartet/revidert:

Plan	Ansvar
Kulturplan	Kultur
Plan for kulturminner	Kultur
Plan kulturbygg/lokaler	Kultur
Energi- og klimaplan	Beredskap
Sti- og løypeplan	Landbruk
Forvaltningsplan VO Simoa	Landbruk
Trafikksikkerhetsplan	Teknisk
Flom- og rasplan	Teknisk
Voksenopplæring – Livslang læring	Oppvekst
Kompetanseløftet – handlingsplan	Oppvekst
«Den kulturelle skolesekk»	Oppvekst
Kompetanse utviklingsplan	Felles
Plan for introduksjon av nytilsatte	Felles
Rehabiliteringsplan	H&S
Handlingsplan psykisk helse	H&S
Helse og omsorgsplan	H&S

VURDERING AV PLANBEHOVET I VALGPERIODEN

I flere av kommunens sektorer er det behov for å revidere noen av de gjeldene planene og avslutte påbegynte oppgaver. Det er også behov for å utarbeide nye planer. Under listes prioriterte planer for inneværende valgperiode.

Sektor	Plan	Vedtatt	Rev.	2016	2017	2018	2019
Fellestj.	Handlingsplan HMS		Årlig				
Fellestj	Kompetanse utviklingsplan		Årlig				
Felles	Beredskapsplan	27.04.17					
Fellestj	ROS-analyse	24.04.17					
Fellestj	Plan for introduksjon av nytilsatte	29.04.94					
Fellestj.	Strategisk kompetanseplan		Årlig				
Fellestj	Smart –kommune						
Oppvekst	Fremtidens skole			IKKE MEDREGNET			
Oppvekst	Skole/hjem-samarbeidet						
Kultur	Plan kulturbygg/lokaler	05.12.05.					
Kultur	Ung i Sigdal		Årlig				
H&S	Helse -og omsorgsplan						
H&S	Strategisk plan for legetjenester						
H&S	Plan for velferdsteknologi						
H&S	Plan for frivillighet						
H&S	Plan for psykisk helseberedskap		2016				
H&S	Smittevernplan		Delvis 2017				
H&S	Pandemi - Helseberedskapsplan		Delvis 2017				
H&S	Plan for rehabilitering og habilitering						
H&S	Demensplan						
H&S	Ruspolitisk handlingsplan	23.06.16					
H&S	Boligsosial handlingsplan	2016					
H&S	Handlingsplan for flykningtjenesten						
H&S	Handlingspl. mot vold i nære relasjoner	03.08.17					
Teknisk	Plan for Atomberedskap						
Teknisk	Beitebruksplan	28.02.08					
Teknisk	Sti- og løypeplan	23.09.10					
Teknisk	Trafikksikkerhetsplan						
Teknisk	Kommunedelpl. Tempelseter-Djupsjøen-Eggedal sentrum						
Teknisk	Flom –og rasplan						
Teknisk	Energi- og klimaplan	10.10.10					
Teknisk	Friluftskartlegging						
Teknisk	Planstrategi 2020-2024						

Nye planer	Revisjoner	Ferdigstilles